

МОРА ДА ВОСПОСТАВИМЕ СИ ЗА ДА ИМААТ ИДНИНА МЛАД

Секогаш исполнетата со позитивна енергија госпоѓа Љубица Рубен има повеќе од дваесетгодишно искуство, кое опфаќа десет години работа како директор на Правниот сектор на фирмата "Центрохемија" експорт - импорт Скопје; тригодишно искуство како новинар од областа на правото, а од 1989 до 1995 година работи како адвокат, сè до формирањето на МЕНС ЛЕГИС. Моментно е сопственик и управител на МЕНС ЛЕГИС. Во 1977 година дипломирала на Правниот факултет во Скопје, во 1989 година го положила правосудниот испит, а во 1994 година станала застапник за заштита на индустриска сопственост.

Ангажирана е како експерт во Европската унија преку Европската агенција и вклучена е во измените и дополнувањата на Законот за стечај и Проектот "one stop shop". Присутствувала на Семинарот за сите европски договори и нивната корелација со WTO и UNCITRAL и слично во Бриж, Белгија, во јули 2005 година. Активно работи на подобрување на бизнис климата во Република Македонија и во регионот, преку учество во голем број проекти.

Професионално членство: потпретседател на Здружението за заштита на акционери-инвеститори "АКЦИОНЕР", претседател на Македонското здружение за стечај; претседател на Здружението за развој на конкуренција и антикорупција; претседател и основач на IGLO - Меѓународна организација за развој на правото; потпретседател на Европското движење на Република Македонија; член на Управниот одбор на ИЈО Азија, со седиште во Њу Делхи; член на Здружението на правници од областа на стопанството; член на Здружението на застапници за индустриска сопственост; член на Меѓународната адвокатска комора; член на Американската адвокатска комора; основач-член на ТЕМИС - Здружение на жените правници во Република Македонија; консултант на Обединетите нации за изборни прашања; член на мрежата за развој на комерцијалните реформи во Југоисточниот регион во следниве организации: УСАИД, ОЕЦД, ЕБРД, Коалиција 2000 - Антикорупција; спикер на многу домашни и меѓународни форуми; член на мрежата за европски интеграции на Colleague of Europe, Бриж, Белгија; член на Глобалниот договор за social responsibility, организиран од УНДП. Љубица Рубен беше локален модератор на последната Distance learning, Семинар за корпоративно управување и општествена одговорност. Како потпретседател на "АКЦИОНЕР" - асоцијацијата за заштита на акционерските права, врши континуирана едукација на акционери и заинтересирани страни, во повеќе од 60 акционерски друштва во Република Македонија.

Госпоѓа Рубен практикува континуирана меѓународна едукација во многу области од правото и економијата, особено: техники на преговарање за вонсудско решавање на спорови; поведување постапка пред Судот за човекови права во Стразбур; финансиски продукти за претпријатијата; стечајни реформи: закон и практика; изготвување патент апликации; концесии во енергетиката - правен аспект; концесии во енергетиката - македонски решенија во земјата и во странство, лобирање; advertising; економски и социјални димензии на внатрешен пазар; проценка на вредноста на капиталот; развој на економиите преку формирање на претприемачи; методологија и постапки во развој на претприемништвото, итн.

СТЕМ КОЈ ЌЕ ФУНКЦИОНИРА ИТЕ ГЕНЕРАЦИИ

■ Разговорот го водеше: Рената МАТЕСКА

☀ Ве познаваат како Љубица Рубен, поранешна новинарка во "Нова Македонија", личност со обиди и во политиката, потоа како успешен адвокат и најново застапник на акционерските права преку Здружението "Акционер"... Со какво секавање и емоции би зборувале за секоја од овие професии?

РУБЕН: Новинарството, поточно новинарите ги чувствувам како моја фамилија. Имено, мојот татко Спиро Мачески беше еден од доајените на спортското новинарство во РМ, но пишуваше и за најтиражните спортски медиуми во поранешна СФРЈ. Јас му помагав од мои 13 години, чукав на машина, го заменував на натпревари кога истовремено имаше неколку (фудбал, одбојка, ракомет, кошарка).

По завршувањето на Правниот факултет, станав новинар за правни прашања во НИП "Нова Македонија" сè до 1979 година. И покрај големата љубов кон новинарството, правото ме влечеше да се надградувам, а љубовта кон пишувањето ја продолжив волонтерски.

Адвокат станав во 1989 година, откако 10 години бев раководител на Правна служба во тогашна "Центрохемија".

ОПСТРУКЦИИ ОД СТАРАТА МАТРИЦА НА ЛУЃЕ ВО АДВОКАТСКАТА КОМОРА

Што беше пресудниот момент за да ја напуштите адвокатската фела, односно да "ви пукне филмот" на релацијата со Адвокатската комора?

РУБЕН: Во периодот 1998-2002 година бев член на Управниот одбор на АКРМ и на мој предлог беше основана Комисија за едукација на адвокатите. На мој предлог, исто така, бев избрана за претседател на таа Комисија.

Комисијата навистина имаше одлична екипа од уште 3 адвокати, па со голем ентузијазам почнавме процес на создавање база, кој од адвокатите, за кое поле од правото сака да се едуцира и кој странски јазик го знае.

Од старата матрица на луѓе во Управниот одбор веднаш имав опструкции, одбивање да испратиме анкетни листови на сите адвокати, со образложение дека ќе ги навредиме, бидејќи адвокат нема што да се едуцира зашто тој знае сè, па до тоа дека ќе сме потрошиле многу пари за поштенски трошоци за писмата, но јас и членовите на Комисијата почнавме на свој трошок да даваме и да испраќаме анкетни листови до адвокатите и за една година добивме база со повеќе од 650 адвокати, особено млади, свесни и желни за едукација.

Американската адвокатска комора со канцеларија во Скопје ни помогна во подготовките за проектите, се поврзавме со BRITISH KNOW-HOW фондот, Шведската асоцијација за развој и со други и почнавме со континуирана едукација. Во 2002 година неколку месеци пред новите избори во АКРМ се случи нешто што беше надвор од минимален етички и професионален стандард. Имено, Управниот одбор, поголем број од членовите на чело со претседателот, направиле стратегија

Во адвокатурата влегов поради потребата од повеќе пари. Големiot син Александар сакаше да студира во Љубљана - компјутерски науки, а тоа со плата не се постигнуваше.

Се сеќавам татко ми прокоментира: "Ќерко, што ти текна да станеш адвокат, ние лажго и арамија во фамилијата немавме". Но, јас адвокатурата ја засакав многу. Решив да застапувам само луѓе, фирми кои имаат право, па сакаат тоа да си го остварат во законска процедура. Тие што сакаат да се судат поради инает или да остварат право кое не им припаѓа по пат на корупција и мито, не ги прифаќав како клиенти.

Зошто сега работам на заштита на акционерите? Па, затоа што беа и сè уште се обесправени, но и поради тоа што сум сигурна, едуцирана сум за тоа дека нема шанса за економски развој во РМ ако акционерските права се кршат. Нема, ниту ќе има инвеститори ако не се постави систем на вистинска правна заштита на акционерите - инвеститори.

Обид во политиката? Па, навистина од многу страни, од странски и од домашни експерти и од други организации со кои соработувам, ме поттикнуваат да влезам во политиката поради мојата компетентност и човечка димензија во односот кон луѓето со кои комуницирам - но, и со непознатите.

Јас навистина верувам во Конфучиевата мудрост (460 година пред новата ера) дека во систем кој не функционира срамота е да си богат, а во систем кој функционира срамота е да си сиромашен. Во нашата Македонија мора да воспоставиме систем кој ќе функционира за да имаат иднина младите генерации, односно Македонија да има иднина.

како да си обезбедат нов мандат, па донесоа одлука дека нема да може секој адвокат да се едуцира т.е. дека за тоа кој ќе се едуцира ќе одлучуваат претседателите на градските адвокатски заедници. На тој начин си обезбедија гласачка машина. Но, и покрај тоа, не беа сигурни во изборите, па во 2002 година раководството на Собранието на АКРМ го направија сосема нелегитимно, во спротивност со Законот за адвокатура и Статутот.

Имено, наместо да се свика Управен одбор, кој ќе го утврде-

ше дневниот ред, да се разгледаше извештајот за работењето на АКРМ, финансискиот извештај, како и извештајот од Надзорниот одбор, претседателот Ненад Јанакиевиќ знаејќи дека има потрошено пари без одлука од Управниот одбор, не го свика, туку едноставно го "прескокна" Управниот одбор и свика нелегитимно Годишно собрание, на кое беше поканет и тогашниот претседател на Републичкиот судски совет, Томе Стојановски-Далавера, при што беше повторно избран со уште 8 членови на Управниот одбор од претходниот состав. Од 15 членови на Управниот одбор, 8 стапија потпис на барањето кое јас им го испратив за свикување Управен одбор, пред да се одржи нелегитимното Собрание.

Од тие 8 членови само 5 дојдоа на закажаниот термин пред просториите на АКРМ, каде најдовме заклучена врата.

На денот на одржувањето на Собранието, од Управниот одбор бевме само тројца. Тогаш сфатив дека мене не ми е местото во адвокатурата - ваква каква што е, бидејќи недо-зволливо е највлијателната и најнезависната правна асоцијација во земјата, која треба да им биде модел на Владата и на државните институции како да се почитуваат Уставот и законите, таа да постапува спротивно на законот, а тоа да го толерираат 1.200 адвокати. За мене тоа е неприфатливо. Во 1995 година ја основав правната фирма МЕНС ЛЕГИС, во која по заминувањето од АКРМ сум управител, и станав правен консултант кој работи на големи инвестициони проекти, превентивно ги подготвувам правните мислења, legal due diligence, за да влезат инвеститори.

Постојано се едуцирам во странство и експерт сум за корпоративно управување и социјална одговорност, како и европски експерт за комерцијално право. Од 3 до 23 јули оваа година бев во најстариот европски колеџ во Бриџ, Белгија, за европските институции, лобирање, контролирање на кризи итн.

Непријатната разврска од ова Ви отвори нова можност - Здружението на граѓани за заштита на акционерите "Акционер". Зошто се определивте токму за нонер, веруваат ли дека го направивте правилниот и вистинскиот избор. Конкретно, какви се Вашите ангажмани, обврски, односно што таму работите?

РУБЕН: Разврската во АКРМ не е завршена, бидејќи младите адвокати бараат да се вратат и да воспоставиме трансформација на АКРМ, како би се создала високопрофесионална, едуцирана професија, со етички стандарди. Тој процес никој не може да го запре. Прашање на време е кога тоа ќе се случи. Од сите професии само адвокатурата не се трансформираше поради политиката на чување монопол, знаејќи дека ова е професија која ќе го забрза процесот на вистинското владеење на правото.

Самопрогласениот "претседател" на "Акционер", Шаип Ќорбајрами, Ве обвини дека пред јавноста непотребно драматизирате со искривени факти и евентуалната

неефикасност на судот ја поистоветуваат со работата на еден од судиите и дека немате никаква функција во Здружението...

РУБЕН: Јас сум потпретседател на "Акционер", легитимно избрана на легитимно собрание. Знаејќи ги моите резултати, и резултатите на "Акционер" придонесуваат да не нè подредуваат, бидејќи лошата инвестициона клима ќе се подобри ако ги едуцираме акционерите, менаџерите, судиите и другите учесници во постапките пред судовите во врска со трговските друштва.

Токму поради успехот на "Акционер" и средствата кои постигнуваат како грантови од донаторите, адвокатот Зоран Петковиќ - Бакли, член на Управниот одбор на АКРМ, кој многу пати доаѓал и ми нудел "помош" да станам претседател на АКРМ, да се вратам, за само тој да има интерес од тоа, лут што АКРМ веќе нема рејтинг и не добива средства и поддршка од странски донатори, се обиде да го преземе "Акционер", употребувајќи и злоупотребувајќи ги поранешните членови на "Акционер" и Шаип Ќорбајрами, при што со фалсификуван печат и документи за одржано лажно собрание се обидоа да го преземат раководењето со "Акционер", за да ги подигнат за себе парите кои доаѓаат од грантовите.

Меѓутоа, тој обид им е јалов и веќе се води постапка во Обвинителството по повод тој фалсификат.

Инаку, од чесните луѓе во судот имаме информација дека колегата Бакли се фали дека тој ова го прави по налог на Ленче Софронијевска, актуелен претседател на Републичкиот судски совет.

Јас сум нон-стоп со акционери низ Република Македонија, ги едуцирам, заедно со други експерти, присуствувам на акционерски собранија и им ги штитам правата, како и со екипа правници им ги подготвуваме сите поднесоци и контакти пред надлежните органи.

СЕКОГАШ НА СТРАНАТА НА ПРАВАТА НА АКЦИОНЕРИТЕ

Изјавивте дека минатата година Здружението постигнало успешни резултати во решавањето на проблемите на повеќе компании во земјава. Кого би го посочиле како пример и со какви проблеми се соочувате во текот на работата?

РУБЕН: Примери има многу - "Електрометал" ги извадивме од стечај, "Агропромет-Тиквешанка" им овозможивме да влезат во акционерско друштво на мнозинскиот акционер. За "АД Лозар Битола" се чека позитивна одлука да се оневозможи оттуѓување на имотот од "Цип-Продукт". "Житомел Куманово", постапка за враќање на удели - одземени бесправно, "Рудкоп

Кавадарци" - извршување судски одлуки и многу други.

Застапуваме акционери од повеќе од 60 акционерски друштва. Пристапуваат акционери од "ОХИС", "ОКТА", "Отекс", "Југотранс-Струга" и други.

Имаме работа за тим од правници, вклучуваме правници секојдневно.

Најновото истражување на УСАИД покажува дека акционерите-членови на "Акционер" за 20 проценти ги знаат своите права и се поактивни во нивното остварување, за разлика од оние кои не се членови.

Името на Здружението асоцира на терминот приватизација. Според Вас, каква беше македонската приватизација на претпријатијата - легална, успешна или релно комплетно промашена...

РУБЕН: Македонската приватизација беше криминална.

Дали конфузијата во судството и укинувањето на специјализираните судови беше намерно направено токму во периодот кога се приватизираше општествениот капитал во Македонија, е Ваше прашање. Сметате ли дека стопанскиот криминал целно беше "дозволен" за време на транзицијата?

РУБЕН: Намерно не беше донесен Закон за трговски друштва, не беше основана Берза ниту Комисија за хартии од вредност. Беше организиран систем да се спроведе криминална приватизација, а никој да не одговара за тоа.

Судските реформи доцнат. Тоа им овозможува на обвинетите за стопански криминал и натаму да ги злоупотребуваат институциите жалба и приговор. Така, во судовите имаме бесконечни процеси... Се однесуваме контрапродуктивно од барањата на ЕУ. Не разбираме, не сакаме или не ни одговара?

РУБЕН: Нема вистинска политичка волја од критична маса на луѓе-учесници во политиката, поради нивна вмешаност во криминал и стекнување имот на таков начин.

Сметате ли дека новиот Закон за трговски друштва направи голем исчекор во заштитата на акционерите, со оглед дека се внесени нови одредби за заштита на акционерските права? Кои се недостатоците на За-

конот и колку тој е усогласен со законската регулатива на Европската унија?

РУБЕН: Да, само е потребно да се применува во судовите и во другите институции.

Според Вас, што се подразбира под добра бизнис регулатива, а што под добра бизнис клима?

РУБЕН: Добра бизнис регулатива е законско решение. Нашата е сè подобра и поусогласена со ЕУ, а бизнис климата ја сочинуваат и институциите кои ги применуваат законите. Е, тука сме на незадоволително ниво поради незнаење, мито и корупција.

Како ќе ја коментирате работата на Владата, чија базична улога е создавањето забрзано хармонизирање на домашната со европската регулатива, со имплементација на европските директиви, создавајќи поволни услови за бизнис?

РУБЕН: Имам чувство дека некои во Владата се обидуваат да го туркаат развојниот процес, но тоа како да е парцијално, како да нема енергија во владиниот кабинет, особено сега со новите превирања во СДСМ и во ЛДП. Потребен е консензус меѓу политичкиот лидершип во правец на забрзани реформи. Кој во тоа ќе успее, ќе ја извлече Македонија на вистински пат, со поддршка на граѓаните. Јас сум оптимист. Нема друг избор.

